

**МІНІСТЕРСТВО
ЗАКОРДОННИХ СПРАВ
УКРАЇНИ**

Михайлівська площа, 1
м. Київ, 01018, Україна

Тел.: (044) 238 17 48; факс: (044) 238 18 88
E-mail: zsmfa@mfa.gov.ua
Web: http://www.mfa.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00026620

**MINISTRY
OF FOREIGN AFFAIRS
OF UKRAINE**

1 Mykhailivska Square
Kyiv, 01018, Ukraine

06 червня 2013 р. №71/КПП/14-500-577
На № _____ від _____

Кабінет Міністрів України

04-31/5-3643(146352)
10.06.2013г

✓ **Комітет з питань прав людини,
національних меншин і
міжнаціональних відносин
Верховної Ради України**

*Щодо проведення
парламентських слухань*

На виконання доручень Секретаріату Кабінету Міністрів України від 4 травня 2013 р. № 17011/1/1-13 та від 25 травня 2013 р. № 20377/1/1-13 до постанови Верховної Ради України від 16 квітня 2013 р. № 193 «Про проведення парламентських слухань на тему: «Українська трудова міграція: стан, проблеми та шляхи їх вирішення», надсилаємо у додатку інформаційно-аналітичний матеріал щодо захисту прав і свобод українських трудових мігрантів за кордоном, а також відповідні пропозиції до рекомендацій учасників заходу.

Участь у зазначених слуханнях від МЗС України візьме Перший заступник Міністра Демченко Руслан Михайлович.

Додаток: згадане, на 9 арк.

Перший заступник Міністра

Р.М.Демченко

Щодо захисту прав і свобод українських трудових мігрантів за кордоном *(інформаційно-аналітична довідка)*

Участь України у міграційних процесах обумовлюється поєднанням зовнішніх чинників трудової міграції та внутрішніх чинників соціально-економічного розвитку України. Зовнішніми факторами економічної міграції громадян України є об'єднаний ринок праці країн Євросоюзу, приваблива матеріальна оцінка трудової діяльності та необхідне соціальне забезпечення легальних економічних мігрантів.

Для України трудова міграція впродовж тривалого часу залишається одним із визначальних чинників суспільного та економічного життя країни, який безпосередньо впливає на стан дотримання громадянських, політичних, економічних та культурних прав громадян України.

Міністерство закордонних справ України виходить з того, що сьогодні за межами України легально перебувають, в першу чергу з метою працевлаштування, але також і навчання та лікування, близько 1,5 млн. наших співвітчизників. Різняться цифри щодо громадян України, які мають за кордоном нелегальний статус перебування.

Довідково: У 2012 році оформили дозвіл на виїзд на постійне місце проживання за кордон 12 тис. громадян України (9 тис. – дорослих, 3 тис. – дітей, у т.ч. усиновлених). На консульському обліку в ЗДУ станом на 31.03.2013 р. перебувало 510 тис. громадян України (за аналогічний період у 2012 р. – 553 тис.), з них на постійному – 434 тис. (58 тис. – діти), на тимчасовому – 75 тис. (7 тис. – діти).

Основними країнами призначення постійної міграції українців є Російська Федерація, США, Німеччина, Молдова, Білорусія, Ізраїль, Польща, Чехія, Угорщина, Канада, Іспанія, Італія та Австрія. З метою тимчасової міграції українці обирають Росію, Італію, Польщу, Чехію, Іспанію, Португалію та Угорщину. Водночас, під впливом світової фінансово-економічної кризи трудова міграція за кордон призупинилася.

Усвідомлюючи потреби трудових мігрантів, українська держава приділяє значної уваги питанню комплексного реформування національного законодавства у сфері міграції та розвитку міжнародного співробітництва з метою створення дієвих механізмів вирішення проблем у галузі міграції.

У системі органів державної влади, залучених до реалізації завдань, визначених Концепцією державної міграційної політики України, затвердженої Указом Президента України від 30.05.2011 № 622/2011, та Планом заходів з її реалізації, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.10.2011 № 1058, Міністерство закордонних справ забезпечує захист прав та інтересів українських громадян, у т.ч. трудових мігрантів, за кордоном.

Довідково: За межами нашої країни функціонує 124 закордонних дипломатичних представництв і консульських установ, які забезпечують сьогодні захист інтересів громадян України за кордоном: 85 консульських підрозділів дипломатичних представництв України; 29 генеральних консульств; 9 консульств; 1 консульське агентство. Окрім цього, у 70 країнах діє 105 нештатних консульських установ, що очолюються почесними консулами України, які також надають практичного сприяння у вирішенні питань, актуальних для наших співвітчизників.

З метою забезпечення належного консульського захисту громадян у 2012 році започатковано діяльність генеральних консульств України в Нижньому Новгороді, Новосибірську, Єкатеринбурзі (РФ), Гуанчжоу (Китай) та Сан-Паулу (Бразилія).

Значна увага зовнішньополітичного відомства зосереджена на проведенні спільно з Міністерством соціальної політики України роботи з укладення з країнами, де постійно перебуває значна кількість українців-мігрантів, двосторонніх угод про соціальне забезпечення, трудову діяльність та регулювання міграційних потоків.

Довідково: На цей час Україною укладено угоди у сфері працевлаштування громадян України за кордоном з Азербайджаном, Республікою Білорусь, Вірменією, В'єтнамом, Іспанією, Латвією, Лівією, Литвою, Молдовою, Польщею, Португалією, Росією, Словаччиною та Чеською Республікою. У сфері соціального та пенсійного забезпечення з Азербайджаном, Білоруссю, Болгарією, Вірменією, В'єтнамом, Грузією, Естонією, Іспанією, Латвією, Литвою, Польщею, Португалією, Словаччиною, Чехією, Молдовою, РФ (стосовно виплати пенсій робітникам на Крайній Півночі), а також у порядку правонаступництва СРСР щодо міжнародних договорів про соціальне забезпечення з Румунією, Монголією та Угорщиною.

Окрім того, Україна є учасницею 11 міжнародних багатосторонніх договорів (в рамках СНД) у сфері працевлаштування, соціального захисту громадян України та пенсійного забезпечення, а також Європейської конвенції про правовий статус трудящих-мігрантів від 1977 року, яка містить принципові аспекти щодо добору, медичного огляду та професійного іспиту, подорожування, дозволу на перебування, дозволу на роботу, возз'єднання сім'ї, умов праці, переказу заощаджень, а також соціального забезпечення, соціальної та медичної допомоги, закінчення трудових контрактів, порядку звільнення та повторного працевлаштування трудящих-мігрантів.

У 2012 році набрали чинності Угода між Україною та Естонією у галузі соціального забезпечення (01.02.2012), Угода між Україною та Португалією про соціальне забезпечення (01.03.2012) та Конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей держав-учасниць СНД (01.03.2012). 18.05.2012 підписано Угоду між Україною та Республікою Польща про соціальне забезпечення, а 28.09.2012 – з Державою Ізраїль. З іспанською стороною узгоджується остаточна редакція заключних положень Угоди між Україною та Іспанією про соціальне забезпечення та Адміністративного договору про порядок застосування Угоди з метою забезпечення їх підписання у найближчому майбутньому. З причетними ЦОВВ опрацьовується питання актуалізації проекту двосторонньої угоди про соціальне забезпечення з Німеччиною. Опрацьовуються проекти двосторонніх угод про соціальне забезпечення з Аргентиною, Бразилією, Грецією, Індією, Італією, Латвією, Люксембургом, Румунією та Сербією. Проводиться робота стосовно започаткування переговорного процесу з укладення угоди про соціальне та пенсійне забезпечення з Росією.

Реалізація чинних угод у сфері працевлаштування ускладнена недосконалістю механізму залучення українських громадян до роботи за кордоном.

У цьому зв'язку, для забезпечення легального працевлаштування українців та належного захисту їх трудових та соціальних прав у подальшому, важливого значення набуває питання проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед українських громадян стосовно особливостей пошуку роботи за кордоном, статусу іноземця у визначеній країні, соціального та медичного захисту тощо, а також забезпечення належного контролю за діяльністю посередницьких структур, які надають послуги з працевлаштування.

Довідково: На виконання Плану заходів щодо інтеграції мігрантів в українське суспільство на 2011-2015 рр., затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.06.2011 № 653, МЗС України на постійній основі проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу серед українських громадян стосовно особливостей працевлаштування за кордоном і пов'язані з цим ризики, а також про законодавство іноземних країн у сфері захисту трудових та соціальних прав трудових мігрантів. Згадана

інформація постійно оновлюється на веб-сторінках закордонних дипломатичних установ України та інформаційних стендах у приміщеннях для проведення консульського прийому громадян у ЗДУ, під час щоденних консульських прийомів, а також виїзних зустрічей консульських посадових осіб з громадянами України.

Серед відвідувачів Департаменту консульської служби МЗС України розповсюджується підготовлений Міністерством інформаційний буклет «Порядок виїзду з України та в'їзду в Україну. Поради для тих, хто має намір їхати за кордон», у якому міститься інформація не лише про умови виїзду з метою працевлаштування, але і про факти, які можуть свідчити про шахрайство та те, що особа може стати жертвою торгівлі людьми. Інформаційна листівка «Торгівля людьми: це може трапитися з кожним», підготовлена за підтримки МОМ, містить також дані про національну безкоштовну гарячу лінію по Україні для можливих жертв шахрайства з працевлаштування та торгівлі людьми.

Водночас, закордонні дипломатичні установи України готують та долучаються до підготовки збірників для українських мігрантів з питань статусу іноземця у державі їх перебування («Все, що Вам потрібно знати» (ПУ в Республіці Хорватія), «Інформаційний довідник для іноземців, Чеська Республіка» (МВС ЧР) тощо).

Не зважаючи на ліцензування діяльності посередницьких компаній, що контролюється Мінсоцполітики, переважна більшість мігрантів з України працевлаштовуються самостійно, що впливає на подальший захист прав мігрантів у країні перебування.

Довідково: За даними Державної служби статистики України, у 2011 році за кордоном фірмами-посередниками з працевлаштування було легально влаштовано на роботу 85 тис. громадян, здебільшого у галузі мореплавства, будівництва, готельного та ресторанного бізнесу, сільського господарства, торгівлі та надання послуг. Лише 7,5% були зайняті на робочих місцях, що не потребували високої кваліфікації, 50% - за спеціальністю, 40% - на провідних та керівних посадах. Переважна більшість отримали роботу в Росії, а також державах Європейського Союзу. 60% - особи працездатного віку від 18 до 40 років, у гендерному співвідношенні – 93% з них чоловіки, 7% - жінки.

Будь-який громадянин України, безвідносно до статусу його перебування за кордоном, має право і повинен отримати, у разі потреби, ефективну консульську допомогу.

Зокрема, у 2012 році завдяки зусиллям консульських посадових осіб закордонних установ України було надано сприяння 487 українським громадянам у поверненні недоотриманої заробітної плати на загальну суму 1 166 530 дол. США, 180 потерпілим за кордоном громадянам України за рахунок консульського фонду було надано матеріальну допомогу на суму 56 764 дол. США.

МЗС у тісній взаємодії з іншими причетними органами державної влади на постійній основі здійснюють заходи з метою забезпечення безпеки та захисту громадян України, які перебувають у кризових регіонах світу.

Так, у 2011 році в Україну евакуйовано понад 1000 наших співвітчизників із країн Північної Африки і Близького Сходу у зв'язку із подіями «арабської весни» та відповідним загостренням безпекової ситуації (з Лівії, Єгипту та Ємену – 622, 419 та 32 відповідно), а також Японії (186 громадян України) через техногенну катастрофу на Фукусимській АЕС. Під час чергового загострення безпекової ситуації у Секторі Газа у листопаді 2012 р. МЗС надало допомогу у виїзді з цього району 83 громадянам України.

З огляду на ескалацію сирійського конфлікту з 2011 року по цей час в Україну було повернуто 606 наших співвітчизників. У 2013 році з Сирії евакуйовано 88 громадян.

Забезпечення консульського супроводу у разі смерті громадян України за кордоном чи інших надзвичайних подій за участю українців посідає особливе місце в роботі консульських посадових осіб за кордоном.

Довідково: Упродовж 2012 р. на території консульських округів закордонних дипломатичних установ України зареєстровано 2451 випадків смерті/загибелі громадян України. У порівнянні з аналогічним періодом 2011 р. (2174 випадки) відмічається тенденція до збільшення, тобто у 2012 році на 11% зросла кількість смертельних випадків з громадянами України.

Найбільше смертельних випадків мали місце в таких країнах: Німеччина (згідно зі статистикою, у 2012 р. загинуло 700 осіб, у 2011 р. - 653), РФ (відповідно 293 та 222), Італія (237 та 228), Республіка Білорусь (197 та 99), Чехія (142 та 140), Республіка Польща (106 та 99), Молдова (67 та 77), Угорщина (67 та 55), Португалія (65 та 74), Іспанія (61 та 53).

Відповідно до Порядку формування і використання закордонними дипломатичними установами України коштів державного бюджету для здійснення заходів щодо захисту прав та інтересів громадян України за кордоном, що набрав чинності 1 січня 2013 року (постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2012 № 651), передбачається надання допомоги у поверненні в Україну важкохворих українських трудових мігрантів, допомоги родичам померлих за межами держави у поверненні тіл померлих в Україну, надання допомоги жертвам злочинних дій третіх осіб (грабіж, розбій), нещасних випадків або аварій тощо, МЗС було розроблено.

Україна як європейська держава зацікавлена, у першу чергу, в долученні до єдиного гуманітарного та міграційного простору з Європейським Союзом. У цьому контексті важливим досягненням стало укладення Угоди між Україною та ЄС про внесення змін до Угоди між Україною та ЄС про спрощення оформлення віз, яка набере чинності 1 липня 2013 року.

Нова домовленість з європейськими партнерами дозволить, зокрема, близьким родичам громадян України, у т.ч. трудових мігрантів (один з подружжя, діти (у тому числі усиновлені), батьки (у тому числі опікуни), які мають дійсний дозвіл на проживання на території держав-членів, оформлювати візи для в'їзду до держав-членів ЄС у спрощеному порядку.

Довідково: Положеннями Угоди розширюються категорії громадян України, які мають право на спрощене оформлення безкоштовних та багаторазових віз; визначаються чіткі терміни дії багаторазових віз (передбачається оформлення 5-річних віз одному з подружжя, дітям (у т.ч. усиновленим) віком до 21 року або таким, які перебувають на їх утриманні, та батькам (у т.ч. опікунам), які відвідують громадян України, що мають дійсний дозвіл на проживання на території держав-членів, або громадян ЄС, які проживають на території держави-члена, громадянами якої вони є); встановлюється можливість термінового оформлення віз (протягом 3 діб) особам, які проживають на значній відстані від місця подання візового клопотання (за умови сплати термінового консульського збору); запроваджується безвізовий режим поїздок для громадян України, які користуються біометричними службовими паспортами.

МЗС України здійснюється постійний моніторинг виконання країнами-членами ЄС положень згаданої Угоди, проводиться наполеглива робота стосовно зменшення переліку додаткових документів, що вимагаються в консульських установах цих країн з метою спрощення процедури оформлення віз для громадян України.

Довідково: МЗС України відзначає позитивну динаміку в оформленні шенгенських віз громадянам України, яка щорічно покращується з початку застосування Угоди між Україною та ЄС про спрощення оформлення віз. Так, наприклад:

- кількість візових відмов зменшилася з 3,3% у 2011 році до 2,03% – у 2012 р. (при цьому, помітним є суттєве зменшення кількості візових відмов окремими державами-членами ЄС у 2012 році у порівнянні з 2011 роком: Італією – з 8,49% до 4,94%, Бельгією – з 7,17% до 4,38%, Іспанією – з 5,05% до 0,29%, Естонією – з 4,37% до 2,78%, Францією – з 1,99% до 0,78%);

- у порівнянні з 2011 роком загальна кількість виданих шенгенських віз збільшилася на 173 тис. у 2012 році і досягла 1,28 млн. віз (при цьому, консульськими установами Греції в Україні у 2012 році оформлено 128 тис. віз, що удвічі перевищує показники попереднього року; у консульських установах Польщі кількість оформлених віз зросла на 77 тис. до 447,8 тис., Іспанії – на 25 тис. до 78,1 тис., Угорщини – на 13 тис. до 136,2 тис., Литви – на 4 тис. до 25,6 тис.);

- частка багаторазових віз перевищила показники минулих років і досягла 38,5% (у 2011 році – 35,5%);

- кожна третя шенгенська віза була видана у 2012 році безоплатно.

Імплементация Угоди сприятиме подальшій лібералізації візового режиму з ЄС, розвитку контактів між громадянами України та держав-членів ЄС, створенню підґрунтя для майбутнього запровадження стороною ЄС повноцінного безвізового режиму для громадян України. Це також стане важливим кроком у контексті забезпечення прав громадян України на свободу пересування та прискорить інтеграцію нашої держави в єдиний європейський простір.

Серед актуальних проблем української трудової міграції за кордоном залишається питання визнання документів про освіту та укладення угод про взаємне визнання та обмін національних посвідчень водія. Розширення договірно-правової бази у цих сферах сприятиме не тільки працевлаштуванню українців за кордоном, але і їх поверненню в Україну та реінтеграції.

Довідково: Станом на сьогодні Україною укладено 23 угоди про взаємне визнання документів про освіту. Понад 40 угод знаходиться на опрацюванні.

Українсько-іспанська Угода (у формі обміну нотами) про взаємне визнання та обмін національних посвідчень водія набула чинності 31.10.2010 р.

На даний час проект Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Італійської Республіки про обмін національних посвідчень водія перебуває на розгляді італійської сторони. 24 квітня 2013 р. у Києві відбулись переговори між делегаціями Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства інфраструктури Італійської Республіки. Під час переговорів сторони досягли згоди щодо основних параметрів угоди та домовились про активізацію зусиль, спрямованих на підготовку цього документа. При цьому, як було зазначено італійською стороною, предметом майбутньої угоди буде не взаємне визнання, а саме обмін водійських посвідчень громадян двох країн, які тривалий час перебувають в іншій державі-учасниці угоди. За результатами переговорів італійська сторона запевнила, що ближчим часом на розгляд української сторони буде передано проект зазначеної угоди з внесеними до нього змінами з боку Мінінфраструктури Італії.

Особливе місце у діяльності МЗС України з питань захисту прав та свобод трудових мігрантів займає захист українських моряків за кордоном.

Довідково: За кількістю моряків, які працюють на судах під іноземними прапорами, Україна має третій показник після Філіппін і Росії. Водночас серед цілісних команд, які складаються з представників однієї країни, що отримали роботу під іноземним прапором

через крьюінгові компанії, найбільше – 27% – українські. За цим показником після України Філіппіни (26%), Росія (16%), Індія (14%), Хорватія (6%). Україна є також одним з лідерів постачання на ринок морських офіцерів.

Нині в Реєстрі флоту України нараховується близько 2600 суден під прапором України, близько 550 українських судноплавних компаній (деякі у своєму складі мають одного судновласника і одне судно) оперують своїми суднами переважно на афро-азіатському ринку міжнародних перевезень.

Забезпечення прав українських моряків неможливе без застосування положень міжнародного морського права, що робить надзвичайно актуальним приєднання України до важливих міжнародно-правових документів та їх імплементацію в національне законодавство.

Довідково: Серед головних міжнародних документів у цій сфері – Конвенція про відкрите море 1958 р., яка ратифікована у 1960 р. і набрала чинності у 1962 р., Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права 1982 р. ратифікована Україною 3 червня 1999 р. (набула чинності для нашої держави 27 липня 1999р.) й у багатьох аспектах охотила питання, що врегульовуються Конвенцією про відкрите море 1958 р., зокрема визначення піратства (ст.101), Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі 1974 р. (СОЛОС-74), прийнята в рамках Міжнародної морської організації (ІМО).

Частина моряків влаштовуються на роботу самостійно, але більшість користуються послугами посередницьких кадрових «крьюінгових» агентств. Українські моряки, які були працевлаштовані на судна через посередницькі структури, фактично виявляються беззахисними в умовах, коли порушуються їхні трудові, соціально-економічні та особисті права, оскільки жодним з нормативних актів, регулюючих діяльність посередницьких структур, не передбачено, щоб при вирішенні питань найму моряка посередники вимагали від іноземних судновласників гарантій мінімальної заробітної плати, оформлення медичної та пенсійної страховки, компенсації на випадок травмування або загибелі, судового захисту порушених прав моряка, репатріації. Запобігти подібному можливо було б шляхом ратифікації Україною Конвенції МОП №179 про найм та працевлаштування моряків 1996 р.

Міністерство закордонних справ України, Департамент консульської служби та закордонні дипломатичні установи України активно співпрацюють з всесвітньо відомими правозахисними організаціями, зокрема, Нью-Йоркським центром із захисту прав моряків, який неодноразово надавав практичну допомогу у звільненні затриманих українських моряків.

Головні причини затримань або арештів суден державної чи приватної власності такі: недотримання положень морських конвенцій, правил безпеки мореплавства та управління судном, неналежне виконання морських вимог, борги державних і приватних установ, компаній, або судновласника, перевезення нелегальних мігрантів чи контрабандних вантажів та інша протиправна діяльність.

Значна кількість українських моряків працюють на морських суднах під іноземними, «зручними» прапорами, країна національності екіпажу здебільшого не може в повному обсязі захистити права моряка, оскільки на суднах під іноземними прапорами діють норми та правила країни реєстрації судна.

Дипломатичні та консульські установи України за кордоном оперативно вживають заходів для відновлення порушених прав українських моряків та судновласників, стежать за тим, щоб у портах, територіальних і внутрішніх водах держави перебування в межах консульського округу суднам під прапором України

надавалися у повному обсязі права та імунітети відповідно до законодавства країни перебування і міжнародних договорів, учасниками яких є Україна і держава перебування.

Довідково: У разі затримання чи арешту українських суден за морськими вимогами (ст.43 Кодексу торговельного мореплавства України) консульська установа, з'ясувавши причину затримання, інформує про подію Департамент консульської служби МЗС та здійснює контроль за ситуацією. В таких випадках судновласник діє відповідно до сталої морської практики (внесення банківської гарантії, звернення до адвокатських представництв страхових агенцій, в яких застраховані судно та вантаж, тощо). На прохання судновласника консульська установа надає список юридичних чи адвокатських фірм, які займаються морськими проблемами, та сприяє встановленню контактів судновласника з цими фірмами та судовими органами країни перебування. Вибір юридичної чи адвокатської фірми, підписання угоди на адвокатські послуги здійснюється судновласником самостійно.

Одним із основних завдань МЗС України в контексті захисту прав українських моряків є забезпечення участі України у міжнародній співпраці з протидії піратству.

Довідково: Україна знаходиться на другому, після Філіппін, місці за кількістю жертв піратських нападів. Кожен п'ятий член екіпажів, захоплених морськими терористами, – українець.

МЗС в межах компетенції та у взаємодії з іншими причетними міністерствами та відомствами здійснюється постійна робота у контексті моніторингу та оперативного реагування на випадки захоплення піратами морських суден, до складу екіпажів яких входять українські моряки, забезпечення належного консульського супроводу відповідних справ до звільнення та повернення на Батьківщину наших співвітчизників.

Довідково: в цілому можна констатувати, що протягом останніх років завдяки вжитим заходам, у т.ч. і на міжнародному рівні, кількість піратських нападів, у т.ч. здійснюваних сомалійськими угрупованнями, помітно зменшується. Так, у 2012 році мали місце 3 випадки захоплення українських моряків, тоді як в 2011 – 7, 2010 – 8.

Водночас, з кінця 2012 – початку 2013 років спостерігається зростання кількості піратських атак біля берегів Нігерії.

Зокрема, 23 грудня 2012 року відбувся збройний напад на транспортне судно «Asso 21», з борту якого пірати взяли в заручники 4 моряків: одного українця та трьох італійців, яких утримували в районі дельти ріки Нігер. 9 січня ц.р. захоплених членів екіпажу, у тому числі громадянина України, було звільнено.

21 лютого ц.р. були визволені із заручників 3 українських моряків з шельфового буксиру «Armada Tuah 101», також захоплені в нігерійській акваторії.

26 лютого 2013 р. було звільнено 2-членів екіпажу судна «Walvis -7», у т.ч. громадянина України, захоплених у полон біля берегів Нігерії.

На даний момент в піратському полоні продовжують перебувати 2 громадянина України, які разом з двома іншими моряками були взяті у заручники з судна «Hansa Marburg» 22 квітня ц.р.

Відповідно до інформації, отриманої від закордонних дипломатичних установ України, у 2012 році за кордоном померло 52 моряка та 70 українських моряків було заарештовано за кордоном під час роботи на іноземних суднах.

Протягом 2012 року завдяки спільним заходам МЗС та ЗДУ забезпечено захист прав та законних інтересів українських моряків за кордоном.

Довідково: ДКС та 7 ЗДУ забезпечували комплекс заходів щодо захисту прав та законних інтересів громадянина України, другого помічника капітана В.В.Лецева,

затриманого тайванськими правоохоронними органами у зв'язку із зіткненням судна «TAROKO» з тайванським контейнеровозом поблизу острова Пенху (територіальні води Тайваню). Завдяки спільно вжитим заходам судовий процес у справі українського моряка завершено, В.В.Лещева звільнено і наприкінці 2012 року він повернувся на Батьківщину.

Результативними були дії ДКС і ПУ в Індії в контексті звільнення двох громадян України - капітана та старшого помічника капітана судна «Seabulk Plover», яке у червні 2011 року було затримано в порту м.Мумбаї за втрату судна «Wisdom» під час буксирування. Завдяки вжитим заходам проти наших співвітчизників було знято всі обвинувачування і 3 січня 2013 р. вони повернулися на Батьківщину.

За сприяння МЗС та ЗДУ було звільнено та повернуто в Україну 179 українських моряків, зокрема, всіх членів екіпажів суден «Кінбурський» і «Лекарев» (ПУ в Туреччині) та екіпажів суден «Хаджибеєвське», «Тадровське» і «Мезе-10 (ПУ в Марокко).

Сьогодні увага держави має зосередитися на прийнятті Закону України «Про трудову міграцію», покликаною регламентувати на законодавчому рівні питання, пов'язані зі здійсненням громадянами України трудової діяльності за кордоном та дотриманням їхніх прав у цій сфері.

Довідково: Відповідно до Плану заходів з реалізації Концепції державної міграційної політики, затвердженого розпорядженням КМУ від 12.10.2011 №1058-р, Міністерству соціальної політики України разом з іншими ЦОБВ доручено розробити проект Закону України «Про трудову міграцію». Рішенням Ради з питань трудової міграції громадян України при Кабінеті Міністрів України від 06.07.2012 № 3, Мінсоцполітики доручено доопрацювати проект Закону України. 26-27 березня ц.р. на базі Факультету соціології Київського національного університету ім. Т.Шевченка відбулося обговорення проекту Закону на рівні експертів заінтересованих ЦОБВ, соціальних партнерів та провідних об'єднань українців за кордоном.

З метою забезпечення належного захисту прав українських мігрантів Україна співпрацює з провідними міжнародними організаціями - Міжнародною організацією праці, УВКБ ООН у Білорусі, Молдові та Україні, Міжнародною організацією з міграції у питаннях управління міграційними процесами, забезпечення прав трудових мігрантів, протидії торгівлі людьми, захисту прав та інтересів осіб, які перебувають у кризових регіонах світу.

Довідково: За даними органів внутрішніх справ України, упродовж 2012 року виявлено 155 фактів торгівлі людьми, установлено 187 потерпілих від торгівлі людьми, у тому числі 124 жінки, 14 неповнолітніх та 2 малолітніх. Службою безпеки України порушено з початку року 23 кримінальних справи за ознаками злочину, передбаченого ст. 149 КК України (Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини).

За даними Представництва МОМ в Україні кількість постраждалих від торгівлі людьми в Україні за 2012 рік становить 702 особи, з них жінок - 311, чоловіків - 391; за формами експлуатації: сексуальна - 94, трудова - 573, жебрацтво - 31, інші види експлуатації - 4.

Протягом 2012 року, в рамках проекту Представництва МОМ «Боротьба з торгівлею людьми», 1259 осіб, постраждалих від торгівлі людьми, отримали комплексну реінтеграційну допомогу, 113 - пройшли бізнес-тренінги та отримали гранти для започаткування мікропідприємств, а з метою підвищення рівня надання допомоги таким категоріям населення було проведено 30 тренінгів для державних службовців з питань протидії торгівлі людьми.

У 2012 році у зв'язку з ескалацією сирійського конфлікту в Україну було евакуйовано 499 наших співвітчизників. 139 з них та 15 членів їхніх родин повернулися на Батьківщину за сприяння МОМ.

Україна потребує експертного досвіду МОМ у процесі адаптації українського законодавства до найкращих світових практик, що має вирішальне значення для захисту прав українських мігрантів за кордоном. Важливим аспектом діяльності МОМ в Україні є забезпечення трудових мігрантів необхідними послугами та підтримкою, а також надання їм відповідних рекомендацій та консультацій.

Довідково: Серед напрямів діяльності МОМ — поширення інформації, створення бази даних і реєстрація потенційних працівників-мігрантів, відбір і ознайомлювальна бесіда перед від'їздом, транзит і допомога після прибуття, додатковий інструктаж, працевлаштування, повернення та реінтеграція в Україні.

Протягом останніх 15 років діяльності в Україні МОМ надала допомогу понад 300 000 мігрантам, потенційним мігрантам, постраждалих від торгівлі людьми та іншим вразливим групам, безпосередньо або через своїх партнерів по проектах.

За останні роки Представництво МОМ в Україні сприяло розробці понад 20 визначальних законодавчих актів у сфері міграції, зокрема, Концепції Державної міграційної політики та Закону України «Про протидію торгівлі людьми».

З огляду на викладене вище, пропонуємо учасникам парламентських слухань рекомендувати Кабінету Міністрів України:

- продовжити роботу із забезпечення захисту прав і свобод громадян України, які перебувають за кордоном, зокрема трудових мігрантів.
- продовжити практику укладання міжнародних договорів про соціальний захист та надання правової допомоги з країнами, де кількість трудящих мігрантів - громадян України є найвагомішою;
- активізувати переговорний процес щодо укладання міжнародних договорів про взаємне визнання документів про освіту, визнання українських посвідчень водія;
- вжити заходів щодо розширення інформованості громадян України через засоби масової інформації щодо можливостей легального працевлаштування за кордоном;
- завершити підготовку до прийняття Закону України «Про трудову міграцію»;
- продовжувати співпрацю з провідними міжнародними організаціями у сфері регулювання міграційних процесів, забезпечення прав трудових мігрантів, протидії торгівлі людьми, захисту прав та інтересів осіб, які перебувають у кризових регіонах світу, зокрема з Міжнародною організацією з міграції, Міжнародною організацією правці, Управлінням Верховного Комісара ООН у справах біженців, Радою Європи;
- ратифікувати Конвенцію МОП №179 про найм та працевлаштування моряків 1996 р.

**ДКС МЗС України
червень 2013 року**